

Sylabus na rok akademicki: 2020/2021														
Cykl kształcenia: 2019/2020-2024/2025														
Opis przedmiotu kształcenia														
Nazwa modułu/przedmiotu	Higiena i Epidemiologia								Grupa szczegółowych efektów kształcenia					
									Kod grupy	Nazwa grupy				
									G	Prawne i organizacyjne aspekty medycyny				
Wydział	Lekarski													
Kierunek studiów	lekarski													
Jednostka realizująca przedmiot	Katedra i Zakład Higieny													
Specjalność	nie dotyczy													
Poziom studiów	jednolite magisterskie X* I stopnia ☐ II stopnia ☐ III stopnia ☐ podyplomowe ☐													
Forma studiów	X stacjonarne X niestacjonarne													
Rok studiów	II							Semestr studiów:	X zimowy ☐ letni					
Typ przedmiotu	X obowiązkowy ☐ ograniczonego wyboru ☐ wolnego wyboru/ fakultatywny													
Rodzaj przedmiotu	☐ kierunkowy X podstawowy													
Język wykładowy	X polski ☐ angielski ☐ inny													
* zaznaczyć odpowiednio, zamieniając ☐ na X														
Liczba godzin														
Forma kształcenia														
	Wykłady (WY)	Seminaria (SE)	Ćwiczenia audytoryjne (CA)	Ćwiczenia kierunkowe - niekliniczne (CN)	Ćwiczenia kliniczne (CK)	Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	Ćwiczenia w warunkach symulowanych (CS)	Zajęcia praktyczne przy pacjencie (PP)	Ćwiczenia specjalistyczne magisterskie (CM)	Lektoraty (LE)	Zajęcia wychowania fizycznego-obowiązkowe (WF)	Praktyki zawodowe (PZ)	Samokształcenie (Czas pracy własnej studenta)	E-learning (EL)
Semestr zimowy:														
Kształcenie bezpośrednie (kontaktowe)				14										
Kształcenie zdalne synchroniczne														

Kształcenie zdalne asynchroniczne				16										
Semestr letni:														
Kształcenie bezpośrednie (kontaktowe)														
Kształcenie zdalne synchroniczne														
Kształcenie zdalne asynchroniczne														
Razem w roku:														
Kształcenie bezpośrednie (kontaktowe)				14										
Kształcenie zdalne synchroniczne														
Kształcenie zdalne asynchroniczne				16										
Cele kształcenia: (max. 6 pozycji)														
C1. Znajomość podstaw higienicznego trybu życia i pracy oraz nauki, higiena rąk.														
C2. Znajomość podstaw epidemiologii, rodzaju badań, wyprowadzania wniosków z obserwacji epidemiologicznych i wykorzystywania informacji epidemiologicznej do oceny sytuacji zdrowotnej populacji.														
C3. Poznanie epidemiologii chorób niezakaźnych i zakaźnych, zasad prowadzenia dochodzenia i nadzoru epidemiologicznego oraz planowania działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Wskaźniki demograficzne a ich znaczenie w medycynie i profilaktyce.														
C4. Uświadomienie zagrożeń zdrowotnych (dla pacjentów i personelu medycznego) związanych z działalnością placówek opieki zdrowotnej.														
C5. Poznanie zasad żywienia i higieny żywności; znajomość niedoborów żywieniowych i znaczenia diety dla zdrowia, a także chorób przenoszonych drogą pokarmową.														
C6. Znajomość zasad higieny środowiskowej (miejsce zamieszkania, pracy i nauki z uwzględnieniem czynników ryzyka oraz ergonomii), psychicznej (stres i jego zwalczanie, higiena snu, uzależnienia)														
Macierz efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu w odniesieniu do metod weryfikacji zamierzonych efektów uczenia się oraz formy realizacji zajęć:														
Numer efektu uczenia się przedmiotowego	Numer efektu uczenia się kierunkowego	Student, który zaliczy moduł/przedmiot wie/umie/potrafi	Metody weryfikacji osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się (formujące i podsumowujące)	Forma zajęć dydaktycznych ** wpisz symbol										
W 01	G.W1	Zna metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji, opisuje strukturę demograficzną ludności i na tej podstawie ocenia problemy zdrowotne populacji; określa ryzyko zachorowania interpretuje miary częstości występowania chorób i niepełnosprawności, ocenia sytuację epidemiologiczną chorób powszechnie występujących w kraju.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. określić od jakich czynników zależy stan zdrowia populacji i rozpowszechnienie chorób; podać i obliczyć mierniki stanu zdrowia populacji /dla podanych danych/.	CN										
W 02	G.W2	Konstruuje plan badań epidemiologicznych, określa ich cel, zbiera informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych oraz planuje działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówek i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. na podstawie podanych danych i wskazanego celu badań potrafi	CN										

		Zna sposoby identyfikacji i badania czynników ryzyka, wady i zalety różnego typu badań epidemiologicznych oraz miary świadczące o obecności zależności przyczynowo-skutkowej; posługuje się danymi statystycznymi, umie zinterpretować EBM.	zaplanować odpowiednie badanie epidemiologiczne. Podaje i/ lub rozpoznaje przykłady różnych badań epidemiologicznych, podaje ich wady i zalety, dla podanych danych szacuje ryzyko: oblicza ryzyko względne bezwzględne, iloraz szans oraz podaje interpretacje uzyskanych wyników.	
W 03	G.W3	Korzysta z danych statystycznych, interpretuje dane, wyprowadza wnioski, wytycza cele nadzoru i kontroli epidemiologicznej w konkretnie opisanych sytuacjach.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np., zinterpretować podane dane, podać wnioski, określić cele nadzoru i kontroli epidemiologicznej.	CN
W 04	G.W4	Określa cele pierwotnej i wtórnej profilaktyki, umie skonstruować proste programy i zalecenia promocji zdrowia i właściwie dobrać do potrzeb zdiagnozowanych problemami epidemiologicznymi.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. podaje i/ lub rozpoznaje przykłady profilaktyki pierwotnej i wtórnej; wyjaśnia znaczenie żywienia i stylu życia w profilaktyce i rozwoju chorób.	CN
W 05	G.W17	Zna zasady pracy z materiałem biologicznym i zakaźnym, zna higienę szpitalną i miejsca pracy, zna zasady higieny i wiedzy o utylizacji odpadów szpitalnych, zna epidemiologię chorób zakaźnych i przewlekłych, sposoby zapobiegania ich występowaniu na różnych etapach naturalnej historii choroby oraz rolę dochodzenia i nadzoru epidemiologicznego.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. określa przyczyny i skutki zakażeń szpitalnych, podaje zasady i etapy higienicznego mycia rąk oraz najczęściej popełniane błędy, zasady utylizacji odpadów szpitalnych; podaje zasady profilaktyki na różnych etapach naturalnej historii choroby oraz rolę nadzoru epidemiologicznego.	CN
U 02	G.U2	Zbiera informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przeprowadza wywiad środowiskowego narażenia na czynniki zaburzające zdrowie (hałas, ekspozycja na toksyny, metale ciężkie, wibracje itp.).	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwii pisemnych oraz na egzaminie potrafi wyjaśnić wskazane zagadnienie np. podać etiologię, czynniki ryzyka chorób zakaźnych, wyjaśnić znaczenie czynników zaburzające zdrowie (hałas, ekspozycja na toksyny, metale ciężkie, wibracje itp.). W czasie pracy na zajęciach / w grupach/wie jak zebrać odpowiednie informacje i potrafi przeprowadzić wywiad epidemiologiczny dla zadanego	CN

			problemu epidemiologicznego.	
U 03	G.U3	Interpretuje miary częstości występowania chorób i niepełnosprawności	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwiów pisemnych oraz na egzaminie na podstawie danych potrafi obliczyć, porównać, zinterpretować miary częstości występowania chorób i niepełnosprawności	CN
U 04	G.U8	Przestrzega zasad higieny pracy by uniknąć popełnienia błędu medycznego oraz planuje działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania.	Podczas odpowiedzi ustnej, kartkówki i kolokwiów pisemnych oraz na egzaminie potrafi określić zagrożenia na różnych stanowiskach pracy, w tym te związane z wykonywaniem zawodów medycznych, podaje zasady profilaktyki na różnych stanowiskach pracy. W czasie pracy na zajęciach /w grupach/ potrafi zaplanować działania profilaktyczne dla zadanego problemu zdrowotnego. Na ćwiczeniach praktycznych; potrafi przeprowadzić prawidłową procedurę mycia/dezynfekcji rąk	CN

** WY - wykład; SE - seminarium; CA - ćwiczenia audytoryjne; CN - ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne); CK - ćwiczenia kliniczne; CL - ćwiczenia laboratoryjne; CM - ćwiczenia specjalistyczne (mgr); CS - ćwiczenia w warunkach symulowanych; LE - lektoraty; zajęcia praktyczne przy pacjencie - PP; WF - zajęcia wychowania fizycznego (obowiązkowe); PZ- praktyki zawodowe; SK - samokształcenie, EL- E-learning

Proszę ocenić w skali 1-5 jak powyższe efekty lokują państwa zajęcia w działach: przekaz wiedzy, umiejętności czy kształtowanie postaw:

Wiedza: 5

Umiejętności: 4

Kompetencje społeczne: nie dotyczy

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS):

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie itp.)	Obciążenie studenta (h)
1. Godziny kontaktowe:	14
2. Godziny w kształceniu zdalnym (e-learning)	16
3. Czas pracy własnej studenta (samokształcenie):	51
Sumaryczne obciążenie pracy studenta	81
Punkty ECTS za moduł/przedmiot	4,5
Uwagi	

Treść zajęć: (proszę wpisać hasłowo tematykę poszczególnych zajęć z podziałem na formę zajęć dydaktycznych, pamiętając, aby przekładała się ona na zamierzone efekty uczenia się)

Wykłady: nie dotyczy

Seminaria: nie dotyczy

Ćwiczenia

1. Higiena i epidemiologia Definicje, cele, zadania. Determinanty zdrowia Zasady promocji zdrowia i profilaktyki chorób. Mierniki zdrowia populacji. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
2. Typy badań epidemiologicznych. Wnioskowanie przyczynowe. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
3. Obliczanie wskaźników epidemiologicznych. Mierniki ryzyka i metody oceny ryzyka i ilorazu szans. Standaryzacja

wskaźników. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)

4. Epidemiologia chorób zakaźnych. Postępowanie w ognisku epidemii. Profilaktyka chorób zakaźnych. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
5. Zagrożenia zawodowe dla zdrowia (fizyczne, chemiczne, biologiczne); ocena ryzyka. Zagrożenia zdrowotne na wybranych stanowiskach pracy w ochronie zdrowia. Profilaktyka w ochronie zdrowia. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
6. Zakażenia szpitalne. Zasady higieny stanowiska pracy pracowników zawodów medycznych. Higiena rąk. Mycie i dezynfekcja rąk. Choroby brudnych rąk – ćwiczenia z wykorzystaniem lampy. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
7. Zasady higieny żywienia. Zapotrzebowanie energetyczne, podstawowa i ponadpodstawowa przemiana materii - obliczanie zapotrzebowania energetycznego studentów. Zaburzenia stanu odżywienia organizmu człowieka i ich wpływ na zdrowie. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
8. Styl życia i dieta – znaczenie w rozwoju i profilaktyce chorób. Samodzielne zdobywanie i stosowanie wiedzy z zakresu dietetyki, promocji zdrowia i profilaktyki chorób na podstawie piśmiennictwa – ćwiczenia z umiejętności korzystania z literatury fachowej. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
9. Higiena psychiczna: stres, jego źródła i sposoby eliminacji; higiena snu; uzależnienia. Choroby społeczne: nikotynizm, alkoholizm, narkomania (rozpoznawanie, skutki zdrowotne, leczenie i profilaktyka). (2 godz. lekcyjne = 1h 30min) Zanieczyszczenie wód – czynnik chorobotwórczy.
10. Zanieczyszczenie wód – czynnik chorobotwórczy. Znaczenie biologiczne wody. Niedobór wody na świecie – statystyka. Szkodliwość czynników biologicznych i chemicznych w ściekach. Uzdatnianie wody, wskaźniki stanu czystości wód - interpretacja wyników badań. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
11. Kolokwium. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
12. Czynniki wpływające na zdrowie w pomieszczeniach. Zespół chorego budynku i choroby związane z przebywaniem w budynkach. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
13. Profilaktyka i epidemiologia wybranych chorób niezakaźnych. Czynniki ryzyka tych chorób. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
14. Bezpieczeństwo i higiena pracy. Ochrona osobista pracowników. Choroby zawodowe. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)
15. Zajęcia umożliwiające indywidualne odrobienie zaległości spowodowanych absencją studenta. (2 godz. lekcyjne = 1h 30min)

Inne: nie dotyczy

Literatura podstawowa: (wymienić wg istotności, nie więcej niż 3 pozycje)

1. *Epidemiologia w zdrowiu publicznym* pod red. Jerzy Bzdęga, Anita Gębska-Kuczerowska, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 2010
2. *Higiena* – pod red. Jan Kazimierz Karczewski, Wydawnictwo Czelej, 2002

Literatura uzupełniająca i inne pomoce: (nie więcej niż 3 pozycje)

1. *Podstawy epidemiologii* – pod red. R. Beaglehole, R. Bonita, T. Kjellstrom, Instytut Medycyny Pracy im. Prof. J. Nofera, Łódź, 2002
2. Wybrane artykuły z naukowych czasopism m.in *Medycyna Środowiskowa, Higiena i Epidemiologia*

Wymagania dotyczące pomocy dydaktycznych: (np. laboratorium, rzutnik multimedialny, inne...)

Sala seminaryjna, rzutnik multimedialny

Warunki wstępne: (minimalne warunki, jakie powinien student spełnić przed przystąpieniem do modułu/przedmiotu)

Znajomość zrealizowanego programu statystyki medycznej oraz biochemii medycznej. Znajomość fizjologii człowieka i biologii medycznej.

Warunki uzyskania zaliczenia przedmiotu: (określić formę, kryteria i warunki zaliczenia zajęć wchodzących w zakres modułu/przedmiotu, zasady dopuszczenia do egzaminu końcowego teoretycznego i/lub praktycznego, jego formę oraz wymagania jakie student powinien spełnić by go zdać, a także kryteria na poszczególne oceny) UWAGA!

Warunkiem zaliczenia przedmiotu nie może być obecność na zajęciach

Każda nieobecność musi być odrobiona, łącznie z dniami rektorskimi i godzinami dziekańskimi.

Dopuszczenie do egzaminu:

- Zaliczenie ćwiczeń kierunkowych (nieklinicznych) – oceniana jest indywidualna aktywność, stosunek do przedmiotu i kadry dydaktycznej oraz kolegów.
- Obecność na wszystkich ćwiczeniach lub odrobienie zaległych zajęć z wyrównaniem wiedzy spowodowanej absencją na zajęciach (nie więcej niż 2).
- Ocena pozytywna z kolokwium i kartkówek.

- Przygotowanie i wygłoszenie przynajmniej 1 referatu /prezentacji/ na zadany temat.

Zaliczenie przedmiotu Higiena z Epidemiologia:

- Pozytywny wynik egzaminu pisemnego, testowego składającego się z 60 pytań: ocena pozytywna $\geq$ 60% poprawnych odpowiedzi.

Ocena:	Kryteria zaliczenia przedmiotu na ocenę:
Bardzo dobra (5,0)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), aktywność na zajęciach, średnia ważona z ocen cząstkowych (m.in. kolokwίων/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): $\geq 4,75$
Ponad dobra (4,5)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), aktywność na zajęciach, średnia ważona z ocen cząstkowych: (m.in. kolokwίων/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): 4,5 – 4,74
Dobra (4,0)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), aktywność na zajęciach, średnia ważona z ocen cząstkowych: (m.in. kolokwίων/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): 4,4 - 4,0
Dość dobra (3,5)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), aktywność na zajęciach, średnia ważona z ocen cząstkowych: (m.in. kolokwίων/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): 3,5 – 3,9
Dostateczna (3,0)	Obecność na wszystkich zajęciach lub ich odrobienie (nie więcej niż 2 nieobecności), średnia ważona z ocen cząstkowych: (m.in. kolokwίων/kartkówek/referatu/-ów/odpowiedzi ustnych): 3,0 – 3,4
Kryteria zaliczenia przedmiotu na zaliczenie (bez oceny)	
zaliczenie	Nie dotyczy Wydziału Lekarskiego

Ocena:	Kryteria oceny z egzaminu:
Bardzo dobra (5,0) Wynik z testu $\geq 92\%$ poprawnych odpowiedzi	<p style="text-align: center;">WIEDZA OCZEKIWANA</p> Znajomość zagadnień przedstawionych na wykładach i ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej. Znajomość literatury uzupełniającej. Swoboda w poruszaniu się w zagadnieniach higieny i epidemiologii. Wyprowadzanie wniosków i rozwiązań z danych źródłowych.
Ponad dobra (4,5) Wynik z testu 86% - 91% poprawnych odpowiedzi	<p style="text-align: center;">WIEDZA WSKAZANA</p> Znajomość zagadnień przedstawionych na wykładach i ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej. Znajomość literatury uzupełniającej.
Dobra (4,0) Wynik z testu 79% - 85% poprawnych odpowiedzi	<p style="text-align: center;">WIEDZA KONIECZNA</p> Znajomość zagadnień przedstawionych na wykładach i ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej.
Dość dobra (3,5) Wynik z testu 71%-78% poprawnych odpowiedzi	<p style="text-align: center;">WIEDZA KONIECZNA</p> Znajomość zagadnień przedstawionych na wykładach i ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej.
Dostateczna (3,0) Wynik z testu 60%-70% poprawnych odpowiedzi	<p style="text-align: center;">WIEDZA KONIECZNA</p> Znajomość zagadnień przedstawionych na wykładach i ćwiczeniach. Znajomość wiedzy z podręczników literatury podstawowej.

Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot:	Katedra i Zakład Higieny WL UMW
Adres jednostki:	ul. J. Mikulicza-Radeckiego 7, 50-345 Wrocław
Numer telefonu:	71 784 1502
E-mail:	wl-10@umed.wroc.pl

Osoba odpowiedzialna za przedmiot (koordynator):	Prof. dr hab. Krystyna Pawlas
Numer telefonu:	71 784 1501
E-mail:	krystyna.pawlas@umed.wroc.pl

Wykaz osób prowadzących poszczególne zajęcia:				
Imię i nazwisko:	Stopień / tytuł naukowy lub zawodowy:	Dyscyplina naukowa:	Wykonywany zawód:	Forma prowadzenia zajęć:
Krystyna Pawlas	prof. dr hab. n. med.	nauki o zdrowiu	nauczyciel akademicki higienista	ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne)
Paweł Gać	prof. dr hab. n. med.	nauki medyczne	nauczyciel akademicki lekarz radiolog	ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne)
Aleksandra Jaremkow	dr nauk o zdrowiu	nauki o zdrowiu	nauczyciel akademicki	ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne)
Iwona Markiewicz-Górka	dr biologii med.	nauki medyczne	nauczyciel akademicki biotechnolog	ćwiczenia kierunkowe (niekliniczne)

Data opracowania sylabusu

30.09.2020 r.

Imię i nazwisko autora (autorów) sylabusu:

Prof. dr hab. Krystyna Pawlas

Podpis Kierownika jednostki prowadzącej zajęcia

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
KATEDRA I ZAKŁAD HIGIENY
kierownik
Krystyna Pawlas
prof. dr hab. Krystyna Pawlas

Podpis Dziekana wydziału zlecającego przedmiot:

Anna Lemel-Gójska

